

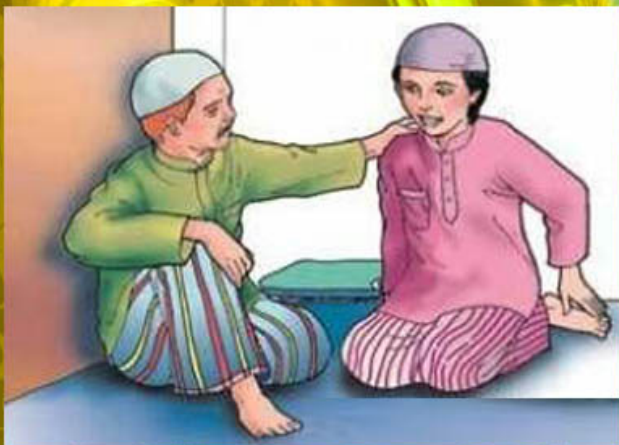
@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پندهای پدران به فرزندان در قرآن

موضوع

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

”یا بُنَّیَّ (ای پسرکم!)“

@fosselat

- ۱- فلسفه نوشتن نامه و وصیت برای فرزندان
- ۲- وصیت شایسته
- ۳- سفارش های ابراهیم و یعقوب (ع) به فرزندان
- ۴- فریاد نوح (ع) برای نجات فرزندش
- ۵- نافرمانی فرزند از والدین مومن خویش
[انکار معاد و بی ادبی با پدر و مادر]
- ۶- پندهای حکیمانانه لقمان به فرزندش

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ

۱- فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ

۲- وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا

کسانی که اگر پس از خود فرزندان ناتوان بر جای گذارند، بر آنان بترسند [که حقوقشان ضایع شود] باید از این که حقوق ایتام دیگران را پایمال کنند [بیم داشته باشند، پس باید از خدا اطاعت کنید و از محرماتش بپرهیزید، و [با یتیمان] سخن به صواب گویند

{ سوره نساء آیه ۹ }

@fosselat

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ

إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ

لِلْوَالِدَيْنِ

وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ

حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ {سوره بقره آیه ۱۸۰}

بر شما مقرر شده چون یکی از شما را مرگ فرارسد اگر مالی از خود به جا گذاشته، به صورتی پسندیده برای پدر و مادر و خویشان وصیت کند، این حقی است بر عهده کسانی که [از خدا اطاعت کرده، از محرماتش] بپرهیزند

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ
 يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ
 فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ {۱۳۲}
 أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ
 إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي

قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلٰهًا وَاحِدًا
 وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ { ۱۳۳ } { سورة بقره آيات ۱۳۲ و ۱۳۳ }

و ابراهیم و یعقوب پسرانشان را به تسلیم بودن در برابر خداوند سفارش کردند که: ای پسران من! یقیناً خداوند این دین را برای شما برگزیده، پس شما باید جز درحالی که تسلیم او باشید نمیرید «132» آیا [شما یهودیان که ادعا می کنید یعقوب پسرانش را به آیین یهودیت سفارش کرد] هنگامی که مرگ یعقوب فرارسید کنار او حاضر بودید؟ آن گاه که به پسرانش گفت: پس از من چه چیزی را می پرستید؟ گفتند: معبود تو و معبود پدرانت ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را که معبود یگانه است می پرستیم، و ما تسلیم او هستیم «133»

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ
 يَا بُنَيَّ اِرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ {۴۲}
 قَالَ سَأُوِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ
 قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ
 وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ

{ ۴۳ } { ۴۲ و ۴۳ } هود آیات ۴۲ و ۴۳

کشتی، آنان را در میان امواجی کوه آسا حرکت می داد، نوح فرزندش را که در کناری بود بانگ زد: پسر من! همراه ما سوار شو، و با کافران مباش! «42» گفت: یقیناً به کوهی که مرا از [غرق شدن در] آب ننگه دارد پناه می برم، [نوح] گفت: امروز هیچ نگهدارنده ای در برابر عذاب خدا نیست، جز کسی که [خداوند] به او رحم کند. نهایتاً موج میان آن دو حایل شد، و [پسرک] از غرق شدگان گردید «43»

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ افُ لَكُمْ اَتَعِدَانِي اَنْ اُخْرَجَ
 وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَكْبِرَانِ لِلّٰهِ
 وَيْلَكَ اَمِنْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا اِلَّا
 اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ { ۱۷ } { سورة احقاف آیه ۱۷ }

در برابر آن انسان والا] آن [فرزندی است] که به پدر و مادرش می گوید: اف بر شما! آیا وعده ام می دهید که [پس از مرگ زنده شده و از قبر] خارج خواهم شد درحالی که پیش از من اقوام بسیاری از دنیا رفتند [و هیچ کدامشان زنده نشدند]. آن دو [از عمق جان] به درگاه خداوند استغاثه می کنند [و به فرزندشان از روی نگرانی و دلسوزی می گویند: وای بر تو! [به معاد] ایمان بیاور! مسلماً وعده خداوند [درباره وقوع معاد] حق [و حتمی] است. ولی [آن بی ادب] می گوید: این [وعده ها] جز افسانه های پیشینیان نیست! «17»

@fosselat

پندهای پدران به فرزندان در قرآن

پندهای حکیمانه لقمان به فرزندش (لقمان ۱۲ الی ۱۶)

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ ۚ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۗ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ {سوره لقمان آیه ۱۲}

- ۱- نهی از شرک "ظلم عظیم"
- ۲- رعایت حقوق والدین
- ۳- اعتقاد به معاد "یوم الحساب"
- ۴- اقامه نماز
- ۵- امر به معروف و نهی از منکر
- ۶- دعوت به صبر و استقامت
- ۷- نهی از "خود برتر بینی" و "خود پسندی"
- ۸- رعایت اعتدال در "عمل" و "سخن"

متن عربی آیات ۱۲ الی ۱۹ سوره لقمان

الجزء الحادى والعشرون سورة لقمان

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالَهُ فِي سَامِيٍّ أَنْ أَشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبِهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَبُنَيَّ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ حَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَبُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَأَقِصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَعِضْصُصْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا
 بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ
 لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

[یاد کن] زمانی که لقمان پسرش را موعظه می کرد و می گفت: پسرکم! برای خداوند شریکی قرار نده! بی تردید شریک قراردادن [برای او] ستمی بزرگ است!

{ سوره لقمان آیه ۱۳ }

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ {۱۴} وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ {۱۵}

{سوره لقمان آیات ۱۴ و ۱۵}

انسان را درباره پدر و مادرش [سفارش به نیکی کردیم؛ چرا که] مادرش به او باردار شد [درحالی که] سستی به روی سستی [به او دست می داد]، زمان بازگرفتنش [از شیر] پس از دو سال است، [و سفارش کردیم] که سپاس گذار من و پدر و مادرت باش! بازگشت [همه] فقط به سوی من است «14» اگر آن دو بکوشند تا چیزی را که هیچ دلیل و دانشی بر [درستی پرستش] آن نداری شریک من قرار دهی اطاعتشان مکن! ولی با آنان در [امور] دنیا [یی و زندگی روزمره] به شیوه ای پسندیده معاشرت کن! و راه کسی را پیروی کن که [با توجه و اخلاص] به من روی آورده، سپس بازگشت شما فقط به سوی من است، پس شما را به آنچه انجام می دادید آگاه می کنم «15»

يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ
يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ {١٦}

{ سوره لقمان آیه ۱۶ }

پسرکم! اگر [عمل کسی] هموزن دانه خردلی [باشد و] در درون سنگی [نامعین]، یا در آسمان ها یا در درون زمین قرار گیرد خداوند آن را [در قیامت برای حسابرسی] می آورد، یقیناً خداوند بسیار ریزنگر و آگاه است

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ ... {سوره لقمان آیه ۱۷}

پسرکم! نماز را [با شرایط ویژه اش] بخوان!

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ ... {۵۴}

{سوره مریم آیات ۵۴ و ۵۷} {۵۵} وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ ...

و در این کتاب [که به تو وحی کردیم، سرگذشت] اسماعیل را یاد کن، ... / همواره خانواده اش را به نماز فرمان می داد...

... **أُمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ ...** {سوره لقمان آیه ۱۷}

به کار پسندیده وادار! و از کار زشت بازدار!

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ...

بهترین امتی که به سود همه جوامع انسانی [و در جهت همه گونه خدمتی به آنان] پدیدار شده شمايید؛ زیرا [دیگران را] به

{سوره آل عمران آیه ۱۱۰}

کارهای پسندیده وامی دارید، و از همه کارهای ناپسند بازمی دارید، ...

{ سوره لقمان آیه ۱۷ }

وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ مِنِّ ذَٰلِكَ مَنَ عَزْمِ الْأُمُورِ ...

و بر آنچه [از مشکلات و سختی ها و تکالیف که] به تو می رسد شکبیا باش؛ زیرا این ها از امور استوار است

{ سوره صافات آیه ۱۰۲ }

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيُ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ
مَاذَا تَرَىٰ ۚ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ۖ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ

هنگامی که فرزند [به دنیا آمد و به حد رشد و بلوغ رسید و] همراه پدر در عرصه کار و تلاش قرار گرفت، [ابراهیم] گفت: پسرکم! همانا در خواب دیدم تو را ذبح می کنم، با تأمل بنگر رأی تو چیست؟ گفت: پدرم! آنچه را به آن مأمور شده ای انجام ده، ان شاء الله مرا از شکیبایان خواهی یافت

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

{ سوره لقمان آیه ۱۸ }

و متکبرانه روی از مردم برمگردان! و در زمین شادان و سرمست راه مرو؛ زیرا خداوند هیچ متکبر فخرفروشی را دوست ندارد

وَاقْصِدْ فِي مَشِيكَ وَاعْضُضْ مِنْ
صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ
الْحَمِيرِ

{ سوره لقمان آیه ۱۹ }

در راه رفتنت میانه رو باش! از صدایت بکاه که بی تردید ناپسندترین صداها صدای خران است!

سفارش چهار نکته سرنوشت ساز به فرزند (حکمت 38 نهج البلاغه]

@fosselat

لِإِنَّهُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: امام علیه السلام به فرزندش امام حسن علیه السلام فرمود:

يَا بُنَيَّ، احْفَظْ عَنِّي أَرْبَعًا، وَأَرْبَعًا، لَا يَضُرُّكَ مَا عَمِلْتَ مَعَهُنَّ: فرزندم! چهار چیز: و چهار چیز را، از من حفظ کن که با حفظ آن هر کار کنی به تو زیان نخواهد رسید:

1- إِنَّ أَغْنَى الْغِنَى الْعَقْلُ

بالاترین سرمایه‌ها عقل است

2- وَأَكْبَرَ الْفَقْرِ الْحُمُقُ

و بزرگ‌ترین فقر حماقت و نادانی است،

3- وَأَوْحَشَ الْوَحْشَةَ الْعُجْبُ

بدترین وحشت خودپسندی است

4- وَأَكْرَمَ الْحَسَبِ حُسْنُ الْخُلُقِ.

و برترین حسب و نسب اخلاق نیک است.

يَا بُنَيَّ، 1- إِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ، فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيَضُرُّكَ

فرزندم از دوستی با احمق برحذر باش، چرا که او می‌خواهد به تو منفعت رساند ولی زیان می‌رساند

2- وَإِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْبَخِيلِ، فَإِنَّهُ يَقْعُدُ عَنْكَ أَخَوْجَ مَا تَكُونُ إِلَيْهِ

و از دوستی با بخیل دوری کن، زیرا به هنگامی که شدیدترین نیاز را به او داری تو را رها می‌سازد

3- وَإِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْفَاجِرِ، فَإِنَّهُ يَبِيعُكَ بِالتَّافِهِ

و از دوستی با انسان فاجر بپرهیز، چرا که تو را به اندک چیزی می‌فروشد

4- وَإِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْكَذَّابِ، فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ: يُقَرِّبُ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَيُبْعِدُ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.

و از دوستی با دروغ‌گو برحذر باش، چرا که او مثل سراب است؛ دور را در نظر تو نزدیک و نزدیک را در نظر تو دور می‌سازد

[نسخه نهج البلاغه، دکتر صبحی صالح، موسسه دارالحدیث، 1384 ش]

وصیت امام خمینی (ره) به فرزندشان در مورد اهمیت انس با قرآن *

فرزندم! با قرآن این بزرگ کتاب معرفت آشنا شو اگر چه با قرائت آن؛ و راهی از آن به سوی محبوب باز کن و تصوّر نکن که قرائت بدون معرفت اثری ندارد که این وسوسه شیطان است. آخر، این کتاب از طرف محبوب است برای تو و برای همه کس، و نامه محبوب محبوب است اگر چه عاشق و محب مفاد آن را نداند و با این انگیزه حبّ محبوب که کمال مطلوب است به سراغت آید و شاید دستت گیرد. ما اگر در تمام لحظات عمر به شکرانه این که قرآن کتاب ما است به سجده رویم از عهده برنیامده ایم.

[قسمتی از وصیت امام خمینی (ره) به فرزندشان حاج سید احمد خمینی (ره)]

وصیت شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی به فرزندان شهدا

فرزندانم، دختران و پسرانم، فرزندان شهدا، پدران و مادران باقیمانده از شهدا، ای چراغ‌های فروزان کشور ما، خواهران و برادران و همسران وفادار و متدینه شهدا! در این عالم، صوتی که روزانه من می‌شنیدم و مأنوس با آن بودم و همچون صوت قرآن به من آرامش می‌داد و بزرگترین پشتوانه معنوی خود می‌دانستم، صدای فرزندان شهدا بود که بعضاً روزانه با آن مأنوس بودم؛ عزیزانم! تا پیشکسوتان این ملتید، قدر خودتان را بدانید.

شهیدتان را در خودتان جلوه گر کنید، به طوری که هر کس شما را میبیند پدر شهید یا فرزند شهید را، بعینه خود شهید را احساس کند، با همان معنویت، صلابت و خصوصیت.

دوست دارم جنازه ام را فرزندان شهدا بر دوش گیرند، شاید به برکت اصابت دستان پاک آنها بر جسد من، خداوند مرا مورد عنایت قرار دهد

[وصیت شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی با کمی تصرّف و گزینش]